

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий Юридичний інститут

Затверджено на засіданні
кафедра теорії та історії держави і права
протокол № 3 від 25.10. 2017 р.
Зав. кафедри Присташ Л.Т.

Програмові вимоги до екзамену з нормативної навчальної
дисципліни «Історія держави і права України» у II семестрі
2017-2018 н. р. (для студентів денної та заочної форми
навчання)

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**

ТЕМА
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО У ПЕРІОД
ВІДРОДЖЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (1917-1920РР.).

Стан промисловості і сільського господарства на початку ХХ ст. Революція 1905-1907 рр. Перша світова війна. Повалення самодержавства і утворення Тимчасового уряду.

Утворення Центральної ради на чолі з М.Грушевським. Мала Рада і Генеральний секретаріат. Місцеві органи Центральної Ради: губернські і повітові ради, волосні і сільські народні управи. Комісари Тимчасового уряду.

Перший (23 червня 1917 р.) і другий (16 липня 1917 р.) універсали Центральної Ради. Третій універсал (20 листопада 1917 р.) і проголошення Української Народної Республіки. Боротьба більшовиків за перемогу соціалістичної революції в Україні. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад у Києві. Ультиматум Раднаркому РРФСР. Грудневий більшовицький переворот. Проголошення УРСР. Утворення центральних і місцевих органів влади та управління. Конституція УРСР 1919р.

Четвертий універсал (22 січня 1918 р.). Проголошення самостійності і незалежності України. Законодавча діяльність Центральної Ради. Окупація України німцями. Розгін Центральної Ради. Конституція УНР, її зміст і значення.

Проголошення П.Скоропадського гетьманом України. Закони про тимчасовий державний устрій України. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана. Підписання прелімінарного миру з Раднаркомом РРФСР. Падіння Гетьманату.

Утворення Директорії на чолі з В.Винниченком і С.Петлюрою. Сесія Трудового Конгресу. Відновлення законів УНР. Наступ більшовиків на Україну. Оголошення Війни радянській Росії. Переговори з поляками. Варшавський договір. Наступ польсько-українських військ. Контрнаступ більшовиків. Утворення Галицької ССР, її державний апарат. Ризький мирний договір. Включення Галичини і Західної Волині до складу Польщі.

ТЕМА
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД І ПРАВО ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ
НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (1918-1923 РР.)

Розпад Австро-Угорщини. Створення Української Національної Ради Листопадовий чин. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки Організація і структура державного апарату. Центральні органи державної влади і управління. Національна рада. Президент. Державний секретаріат

Місцеві органи державної влади і управління. Повітові комісари. Громадські (сільські і містечкові) комісари. Повітові національні ради. Судово-прокурорські органи. Організація збройних сил.

Об'єднання ЗУНР і УНР в єдиній соборній Українській державі. Польсько-

українська війна. Дипломатична діяльність ЗУНР. Проголошення диктатури Є.Петрушевича і створення Колегії уповноважених.

Соціально-політичні та економічні перетворення у ЗУНР. Закон про державну мову. Закон про громадянство. Закон про земельну реформу.

Визнання Радою послів Антанти за Польщею права на окупацію Східної Галичини. Еміграційний уряд ЗУНР. Проект основ державного устрою Галицької Республіки 1921 р. Рішення Ради послів від 14 березня 1923 р. про анексію Східної Галичини Польщею. Причини падіння Західноукраїнської Народної Республіки.

ТЕМА УТВОРЕННЯ СРСР ТА ЗМІНИ У СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

Передумови утворення СРСР. Військовий, господарський і дипломатичний союзи республік. I Всесоюзний з'їзд Рад. Декларація про утворення СРСР. Договір про утворення СРСР та його деформації. Формування адміністративно-командної системи управління. Ігнорування суверенних прав народів і республік.

Реформа адміністративно-територіального устрою України. Перехід від чотириступеневої (губернія - повіт - волость - село) до триступеневої (округ - район - село) системи управління. Скорочення у 1922 р. кількості губерній. Скасування у 1923 р. волостей і повітів. Утворення районів. Ліквідація у 1925 р. губерній і створення округів. Перехід у 1932 р. до обласного поділу.

Прийняття загальносоюзної Конституції 1924 р. Внесення змін і доповнень до Конституції України у 1925 р. Нова Конституція республіки 1929 р. Конституція УРСР 1937 р. Перебудова державного апарату і зміни виборчої системи. Конституція УРСР 1978 р. та її зміни і доповнення.

Перша кодифікація законодавства УРСР у 1922-1927 рр. Структура та основні положення перших кодексів. Друга кодифікація законодавства у 1958-1984 рр. Характеристика окремих галузей права.

ТЕМА ВХОДЖЕННЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ І ПІВНІЧНОЇ БУКОВИНИ ДО СКЛАДУ УКРАЇНИ (1939-1940 РР.)

Примусове включення західноукраїнських земель до складу іноземних рпжав Соціально-економічне і політичне становище Західної України в складі Польщі і Північної Буковини в складі Румунії. Закон 26 вересня 1922 р. про воєводську автономію. Апарат управління Західною Україною і Північною Буковиною в період іноземного панування.

Пакт Молотова-Ріббентропа 1939 р., таємна угода про розподіл

впливів Східній Європі. Початок Другої світової війни. Похід Червоної армії в Західну Україну. Створення і діяльність тимчасових органів народної влади.

Народні збори Західної України та їх акти. Закони Верховної Ради СРСР і УРСР. Запровадження нового адміністративно-територіального поділу. Державне будівництво в західних областях УРСР. Масові арешти і депортація місцевого населення до Сибіру.

Нота уряду СРСР від 26 червня 1940 р. з вимогою повернути Бессарабію і Північну Буковину. Звільнення цих територій і створення тимчасових органів нової влади. Закон про включення північної частини Буковини і Хотинського, Акерманського та Ізмаїльського повітів Бессарабії до складу України. Створення областей і районів. Організація місцевих органів радянської влади. Діяльність більшовицько-комуністичної репресивної машини.

ТЕМА

ЗМІНИ В ДЕРЖАВНОМУ АПАРАТІ ТА ПРАВІ УКРАЇНИ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1941-1945 РР.)

Напад фашистської Німеччини на Радянський Союз. Спроба відновлення Української держави в окупованому німцями Львові. Українське Державне Правління на чолі з Я.Стецьком. Утворення Української Національної Ради в Києві під проводом М.Величківського. Розчленування території України і встановлення окупаційного режиму. Створення Української Повстанської Армії, її діяльність. Формування дивізії "Галичина". Документи Української Головної Визвольної Ради.

Перебудова державного апарату УРСР на воєнний лад. Уповноважені Державного Комітету Оборони. Суд і прокуратура. Види військових трибуналів. Розширення їх підсудності. Розширення прав республіки у галузі міжнародних відносин і оборони.

Розвиток права. Зміни в цивільно-правових відносинах. Сімейне право. Указ від 8 липня 1944 р. Зміни в трудовому законодавстві. Кримінальне право. Відповідальність воєнних злочинців. Кримінально-процесуальне законодавство.

ТЕМА

ОРГАНІЗАЦІЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ НАРОДНОЇ ВЛАДИ В ЗАКАРПАТТІ (1944-1945 РР.)

Загарбання Закарпаття Чехословаччиною. Соціально-економічне і політичне становище. Проголошення Закарпатської Русі автономною територією. Адміністративна реформа 1928 р. Мюнхенська змова 1938 р. Виникнення Карпато-Української держави. Вибори до сейму Карпатської України. Прийняття Конституції. Окупація краю Угорщиною.

Звільнення Закарпаття від німецько-угорських загарбників. Створення органів народної влади. Перший з'їзд Народних комітетів і його рішення.

Державне будівництво. Народна Рада, її компетенція і діяльність Окружні, міські і сільські Народні комітети та їхні президії. Судово-прокурорські органи.

Юридичне оформлення входження Закарпаття до складу України. Договір між СРСР і Чехословаччиною від 29 червня 1945 р. Створення Закарпатської області з поділом на 13 округів. Поширення чинності радянського законодавства.

ТЕМА

РОЗПАД СРСР ТА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СУВЕРЕННОЇ, НЕЗАЛЕЖНОЇ, СОБОРНОЇ ДЕРЖАВИ

Україна після Другої світової війни. Повоєнний сталінський режим. Поступова десталінізація. Експерименти в економіці. Дисидентський рух. Русифікація. Суспільні зміни. Проголошення нового демократичного стилю керівництва і гласності в управлінні державою.

Процес перебудови і зміни в суспільно-політичному житті України. Розпад СРСР і угода про утворення Співдружності Незалежних Держав.

Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р., її зміст і значення.

Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. та його схвалення 1 грудня 1991 р. всенародним голосуванням. Ліквідація тоталітаризму. Крах комуністичної ідеології.

Перші кроки демократизації суспільно-політичного життя. Громадські організації: партії, рухи, профспілки, товариства. Запровадження інституту президента та його представників на місцях. Органи самоврядування.

Гуманізація правових відносин у суверенній Україні. Оновлення законодавства. Підготовка кодексів. Прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. Структура, основні положення і значення Основного Закону держави.

Розробила

доц. Присташ Л.Т.